

Gerrit wilde een plaats van stilte, rust en bezinning

De Heidense Kapel is een bijzondere plek in de kop van Noord-Holland. Jaarlijks weten duizenden mensen het kleine kerkje te vinden. Eeuwenlang stond er niets op die mystieke plek. Dankzij een idee van Gerrit Voos (75) werd De Heidense Kapel in 2016 herbouwd.

Vaak, als het weer zachter werd en de vogels achter de dijk op het wad zich uitbundiger lieten horen, slenterde de jonge Gerrit Voos over de Bierdijkerweg naar de begraafplaats van het Noord-Hollandse Stroe. Een plek waar ironisch genoeg vrijwel geen Wieringer dood gevonden wilde worden. Gerrits familie lag begraven in het nabijgelegen Hippolytushoef, maar niet dáár. Te midden van grauwe, met korstmos bedekte grafstenen stond alleen een schuurtje. Gerrit kwam er desondanks graag. Hij liet de zelf geknutselde visfuijkes die hij uitzette in de Waddenzee voor wat ze waren en nestelde zich met zijn rug tegen de zuidkant van de schuur op het kerkhof. De lentezon in zijn gezicht, een beetje denken, een spreekwennestje uit elkaar halen en wegzakken in die aangename stilte. Wat zou het mooi zijn als hier een kapelletje stond, dacht hij vaak. Hij zou het vanuit de boerderij aan de Bierdijk, waar hij opgroeide, kunnen zien. De contouren van het spitse torentje scherp afgetekend tegen de Hollandse luchten. Bijna elk dorp op Wieringen had een oud kerkje, waarom Stroe dan niet?

Alsof het er al eeuwen staat

Tot 1878 had er wél een kerk gestaan, een plek waar al meer dan duizend jaar mensen bijeenkwamen, maar die werd wegens verval en leegloop gesloopt. Hoewel Gerrit van huis uit helemaal niet gelovig was, deed die gedachte hem wat. Maar hij werd ouder en kreeg meer interesse in meiden en stappen in Hippolytushoef dan in kapelletjes. Niettemin staat er nu, zo'n zestig jaar later, op het kerkhof een uit turfsteen opgetrokken kapelletje: De Heidense Kapel. In 2016 verrees het ingetogen bouwwerk tussen de grafzerken. Even trots als bedeesd, alsof het er al eeuwen was geweest. Gerrit Voos (75) was één van de initiatiefnemers. Een dertigtal gepensioneerde vrijwilligers uit de omgeving bouwde de kapel in vier maanden tijd eigenhandig op. "Fietzers en wandelaars vroegen vaak of we aan het renoveren

waren. Ze dachten dat het kerkje hier altijd al stond", zegt Gerrit lachend.

'Men verklaarde ons voor gek'

Dik ingepakt zit hij op een houten bank in de kapel. De stenen muren houden de mistige winterkou maar moeizaam buiten. Condenswolkjes kringelen boven zijn hoofd. Brandende kaarsen verspreiden een zachte gloed. Gebroken licht valt door de boograampjes. In 2013, toen Gerrit als vrijwilliger bij het Wieringer Eiland Museum werkte, kwam het idee voor een kapel opnieuw boven. "Ik kreeg al gauw anderen enthousiast. We zijn ons vanaf dat moment gaan inzetten voor de herbouw van de kapel op Stroe. Mensen verklaarden ons voor gek, want het was midden in de crisis. Bovendien liepen de kerken juist leeg; dus wie zat er te wachten op een kapel? Maar wij hielden vol." Dankzij verschillende inzamelingsacties en fondsen, zoals het Waddenfonds, wisten de vrijwilligers de benodigde 100.000 euro voor de materialen op te halen. "Toen dat eenmaal rond was, kon de bouw in de lente van 2016 beginnen", vertelt Gerrit.

'Natuurlijk mag je hier bidden, maar ook niet-gelovigen vinden hier rust'

Een kerkje zonder religie

"We hebben dat naar het voorbeeld van de oude kerk gedaan, al is deze kapel vele malen kleiner. Oorspronkelijke details zoals het 'Noormannenpoortje', een smalle zijdoorgang aan de zijkant van de kerk, zijn teruggebracht. Boven het poortje is een ingemetseld zwijn, een Germaans teken van vruchtbaarheid en voorspoed, afgebeeld. Dat dier kwam veel in oude legenden voor en zou kunnen verklaren waarom de kerk in de volksmond 'de heidense kapel' werd genoemd." De naam past bij het huidige kerkje, omdat het niet aan een religie

verbonden is. "Natuurlijk mag je hier bidden, maar ook niet-gelovigen komen voor stilte, rust en bezinning." Inmiddels strijken jaarlijks duizenden fietsers en wandelaars bij De Heidense Kapel neer. De kapel grenst aan de pelgrimsroute naar Santiago de Compostela en fungeert daarom ook als stempelpost. Veel wandelaars stoppen er even om op adem te komen en een stempel in hun boekje te zetten. "Aan de hand van het aantal gebrande kaarsjes telde mijn collega vorig jaar zo'n achtduizend bezoekers", vertelt Gerrit. In een houten kist met doorzichtige deksel ligt het imposante gastenboek, waarin mensen bladzijden vol zielenroerselen schreven. "Op deze plek van bezinning voel ik jouw liefde zo bij mij in mijn hart stromen", laat iemand weten. Een ander schrijft een gedicht of verwijst naar een aangestoken kaarsje: "Dit is voor iedereen die zich opofferde voor een ander. Rust zacht."

Precies zo had hij het voor ogen

Gerrit is één van de beheerders van De Heidense Kapel. Hij opent om tien uur 's morgens het witte houten hek, ververst de kaarsen en sluit dan om zes uur weer af. Vanaf de Bierdijk, waar hij zijn jeugd doorbracht, is het kapelletje nu haarscherp te onderscheiden tussen de kale, wijdvertakte boompjes aan de horizon. Precies zoals hij voor ogen had. Schel zonlicht kiert tussen de wolken door. In de verte ploetert een keuterboer met gekromde rug voort. Op een erf kraait een haan. Een kleine kilometer zuidwaarts ligt het kerkhof. Er zit een vrouw gehurkt bij een graf. Behoedzaam zet ze nieuwe plantjes in de aarde. De tijd dat Wieringers er liever niet begraven werden, is voorbij. "Nu is het ineens hip", lacht Gerrit. "Zelf wil ik hier ook ooit mijn laatste rustplek hebben." Bij mooi weer zit hij net als vroeger aan de zuidkant van de kapel. "Niet om te mediteren ofzo. Gewoon om te overpeinzen hoe mooi het is gegaan, dat we dit idee toch van de grond kregen. Voor de meesten van ons was het vermoedelijk de laatste keer dat we zoiets bijzonders tot stand brachten." ■